

# Fernão de Magalhães



Roku 1518 predstúpil pred španielskeho kráľa Karola I. skúsený portugalský moreplavec Fernão de Magalhães. V Portugalsku nemali pre jeho plány pochopenie.



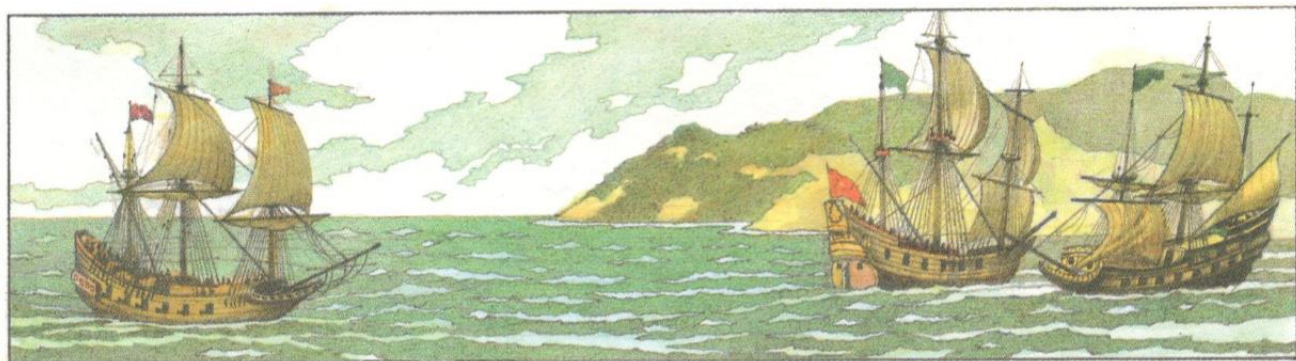
V Seville prežil Magalhães neľahký rok príprav. Portugalskí agenti o ňom širili klebety, Španieli v ňom zasa videli cudzinca.



Na cestu zverili Španieli Magalhãesovi päť vyslúžilých lodí. Starí námorníci sa nad nimi uškŕňali, kým ľudia sa čudovali, prečo berie zásoby na dva roky.



Konečne vyplávali. Námorníci od začiatku nedôverovali Magalhãesovým moreplaveckým schopnostiam. Po jednej roztržke dal admirál uväzniť kapitána lode, španielskeho šľachtica Cartagenu.



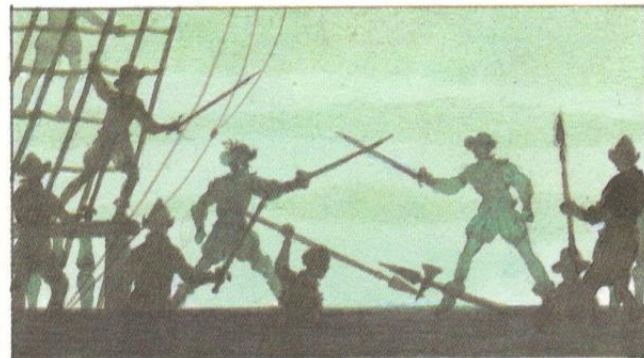
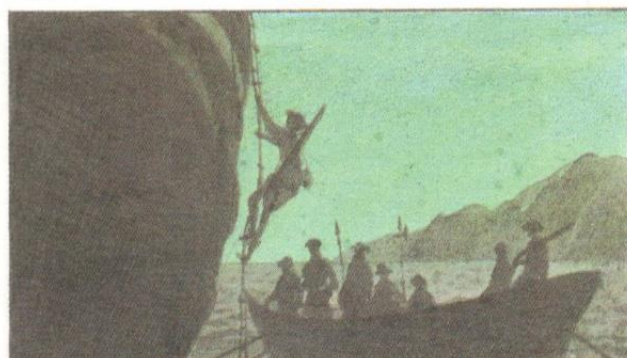
Ale napätie nepoľavilo. Rozptýlilo sa až pri brehoch Brazílie, kde pristáli. Tropický prales, čerstvé ovocie, pohostinní domorodci — to všetko námorníkov uspokojilo.



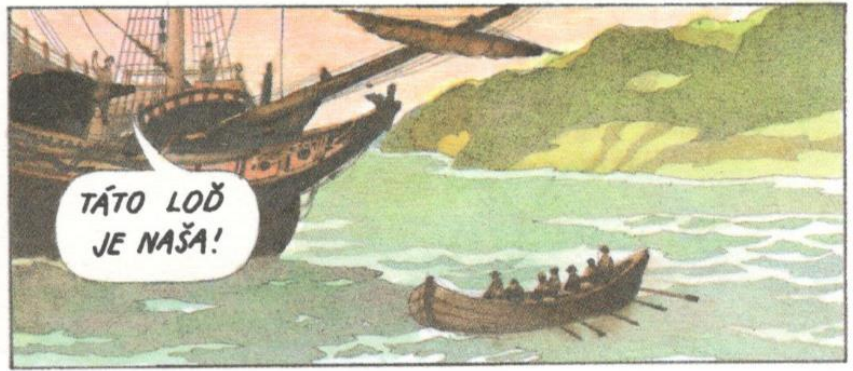
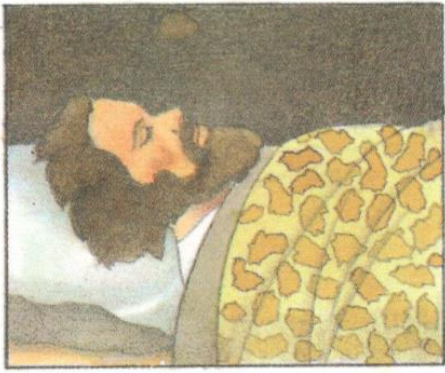
Pokračovali popri americkom pobreží na juh. Hľadali prieliv. No našli len ústie veľkej rieky La Plata. Blížila sa zima. Námorníci začali opäť reptať.



Skúmali každý záliv, čím sa plavba spomaľovala. Jedného dňa, v zálive San Julián, sa Magalhães rozhodol, že prezimujú. V mužstve vrela nespokojnosť.



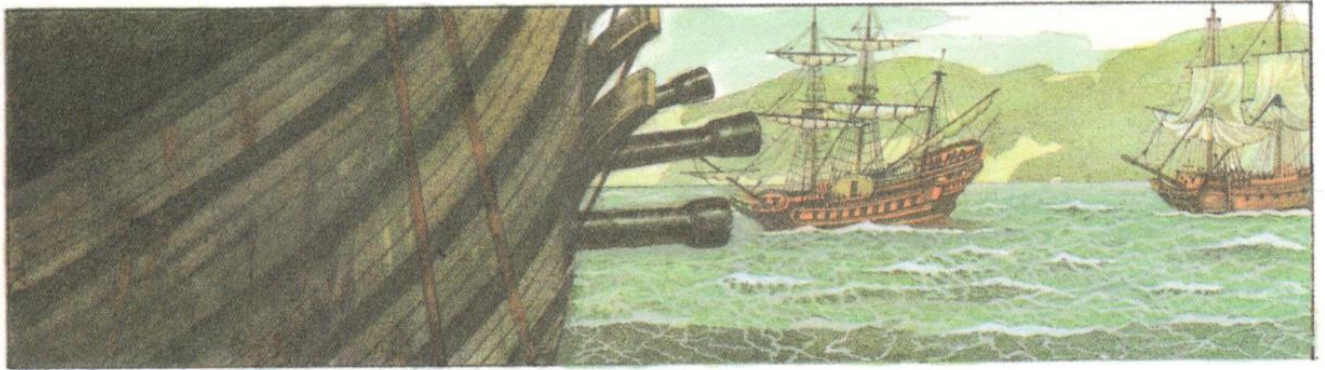
Na dvoch lodiach vyvolali dôstojníci vzburu. V noci prepadli vzbúrenci tretiu loď. Lodivoda zabil a kapitána spúťali.



Magalhães nemal o vzbure ani potuchy. Až námorníci, ktorí sa ráno vybrali na pobrežie po vodu a drevo, mu povedali, čo sa vlastne stalo.



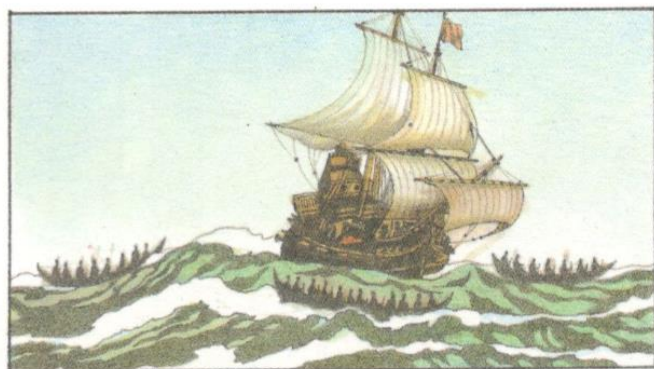
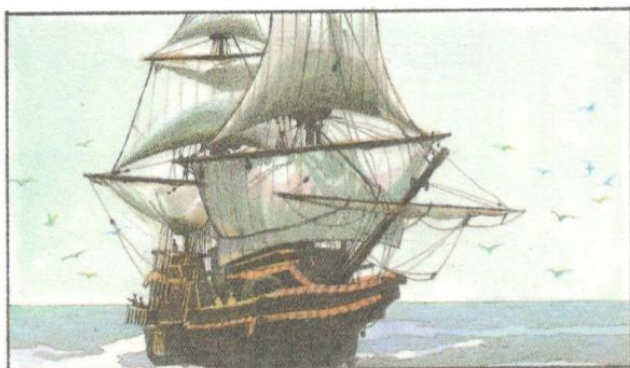
Vzbúrenci vyslali k admirálovi päť námorníkov. Magalhães ich dal uväzniť. Namiesto nich vyslal nazad päť svojich ľudí s listom. Skôr ako veliteľ vzbúrencov list dočítal, bol mŕtvý.



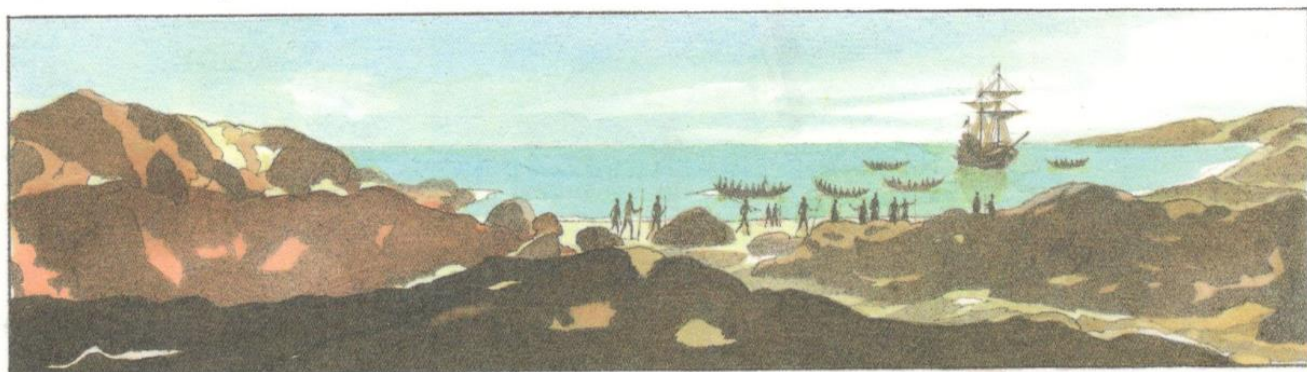
Magalhãesovi ľudia vzápätí dobyli jednu zo vzbúreneckých lodí. Teraz mal admirál pod kontrolou tri lode. Zvyšné dve lode nemali nijakú nádej.



Jedného zo vzbúreneckých veliteľov dal Magalhães popraviť. Ďalších dvoch, Cartagenu a kňaza, ktorý vzburu vyvolal, vysadil na pustom pobreží. Nikto už o nich nepočul.



V zálive, kde vypukla vzburá, zotrvali ešte štyri mesiace. Keď prišla jar, Magalhães vyslal najmenšiu loď na prieskum na juh. So slnkom sa objavili aj ľudia.



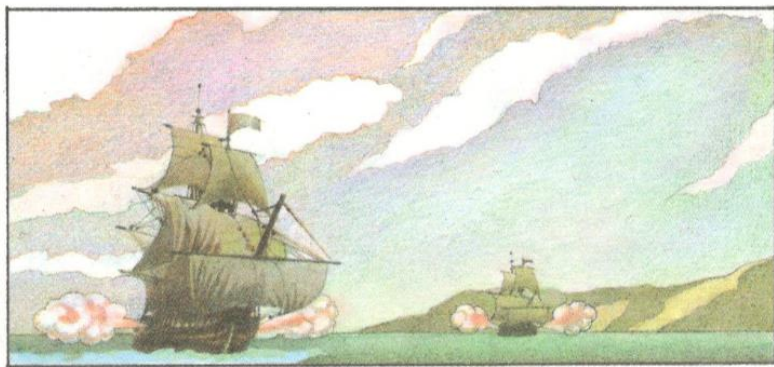
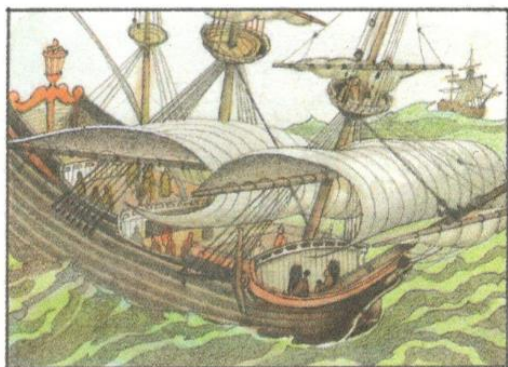
Boli vysokí, mocní a mali nápadne veľké chodidlá. Národníci sa zabávali, keď videli, akí sú domorodci vyjavení z darčiekov, ktoré od nich dostali.



Stretli dvoch námorníkov z prieskumnej lode, čo stroskotala.



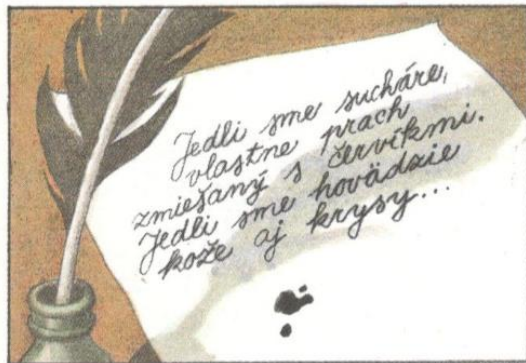
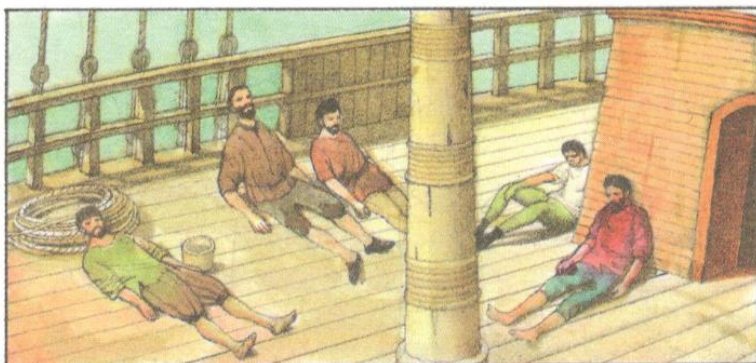
Magalhães poslal po trosečníkov člny. 24. augusta 1520 vyplávala flotila na juh. Pred plavidlami sa objavil nový záliv. Na vrcholoch hôr sa trblietal sneh. Zdalo sa, akoby horel.



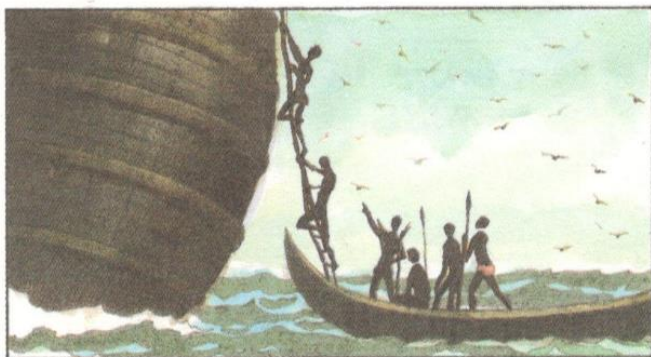
Priechod, ktorý našli, bol úzky. Preto Magalhães vyslal na prieskum iba dve lode. Strhla sa búrka. Keď utíchla, prieskumné lode sa vracali a strieľali z diel.



Na znamenie, že voda je stále slaná, a teda prieliv existuje, vyplávali 28. novembra 1520 tri Magalhãesove lode na pokojné more, štvrtá, najväčšia, ušla a plávala domov.



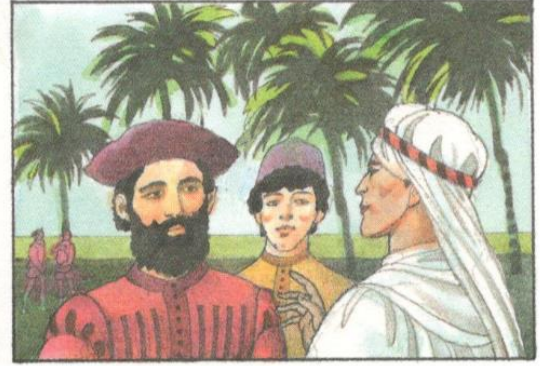
Magalhães sa nazdával, že ostrovy korenia Moluky už nebudú ďaleko. No plavili sa päťdesiat dní, a Moluky nikde. Potraviny dochádzali, muži zomierali na skorbut, posádka hladovala.



6. marca 1521 moreplavci konečne zazreli zeleň. Ku karavelám priplávali domorodci, ktorí ukradli, čo sa len dalo. Námorníci boli takí vyčerpaní, že sa ani nebránili.



Čerstvé potraviny postavili mužstvo na nohy. Domorodci pred strelnými zbraňami utekali, námorníci zapalovali ich chatrče a brali si naspäť to, čo im patrilo.



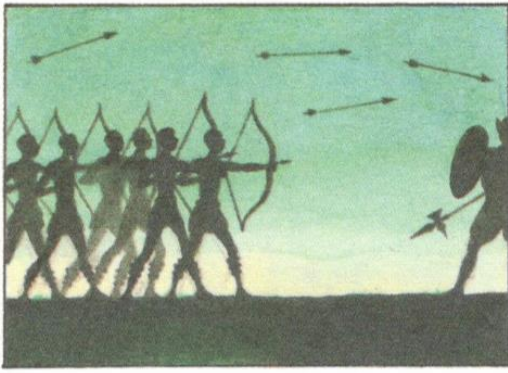
Ostrovom dal Magalhães názov Zlodejské ostrovy, sú to dnešné Mariány. Potom pristál na ostrove Cebu. Vládca ostrova chcel, aby Magalhães za vstup na ostrov zaplatil.



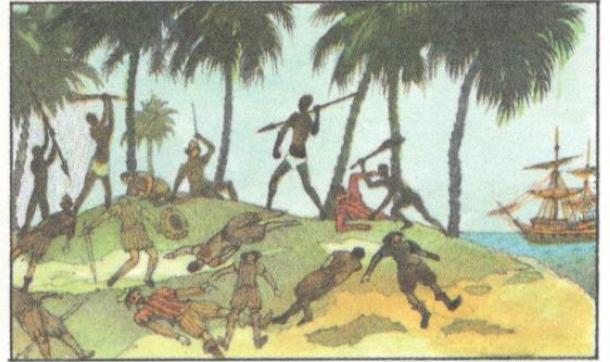
Obyvatelia Cebu boli pohostinní, dokonca sa dali aj pokrstiť. Sultán prijal meno Carlos. Požiadal Magalhãesa, aby mu pomohol v boji proti vládcovi neďalekého ostrovčeka Mactan.



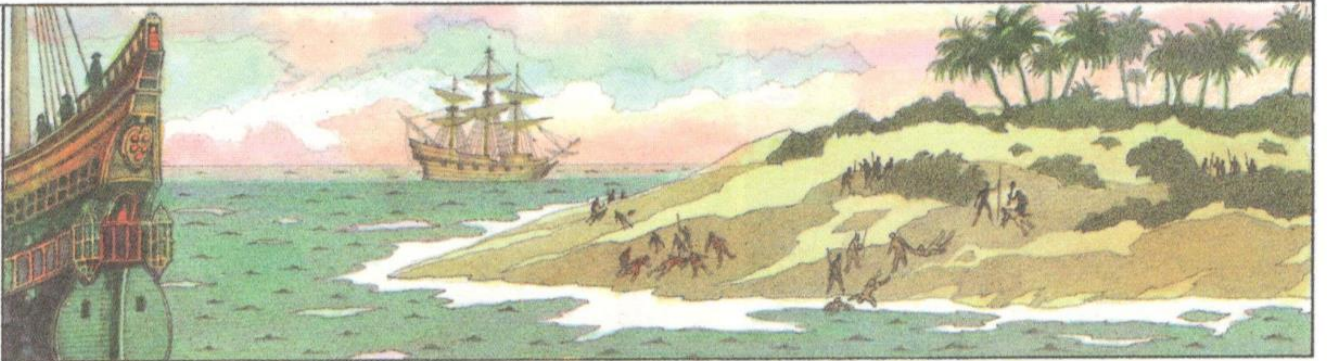
Magalhães pomoc prisľúbil a vylodil sa na ostrovčeku. Dedinku na brehu našiel opustenú. Až po chvíli sa objavili domorodci a zaútočili. Magalhães dal povel na strelbu.



Domorodci sa kryli štítmi a zasypali Španielov kopijami, šípmi a kameňmi. Muži sa dali na útek. Zraneného Magalhãesa zasiahla kopija, spadol a domorodci ho vzápätí ubodali.



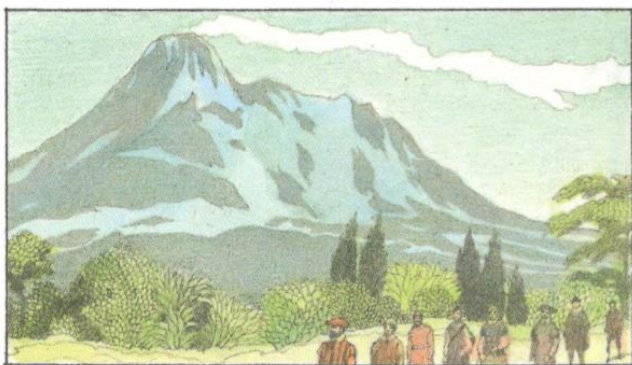
Keď sultán Carlos videl porážku Španielov, jeho sympatie k bielym mužom hneď vyprchali. Námorníkov, ktorí priplávali na ostrov po zásoby, dal povraždiť.



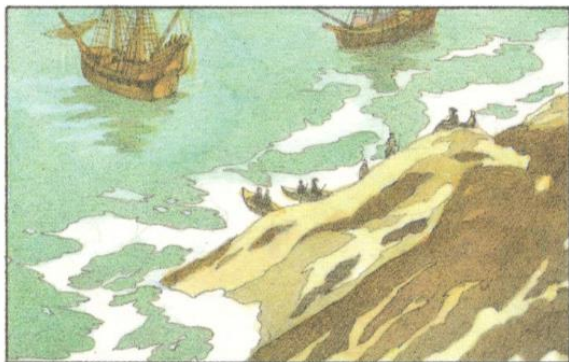
Moreplavci s hrôzou pozorovali, ako vláčia mŕtve telá ich kamarátov po brehu mora. Sultán ušetril iba Serrana, ktorý sa stal po Magalhãesovej smrti novým veliteľom.



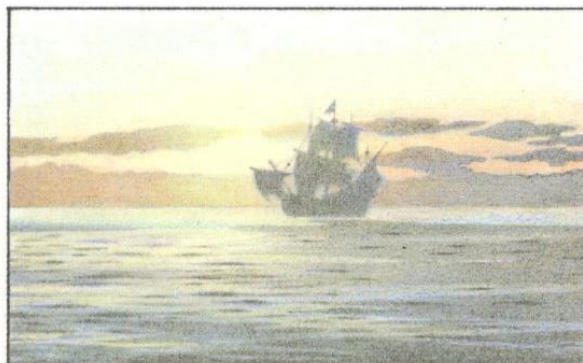
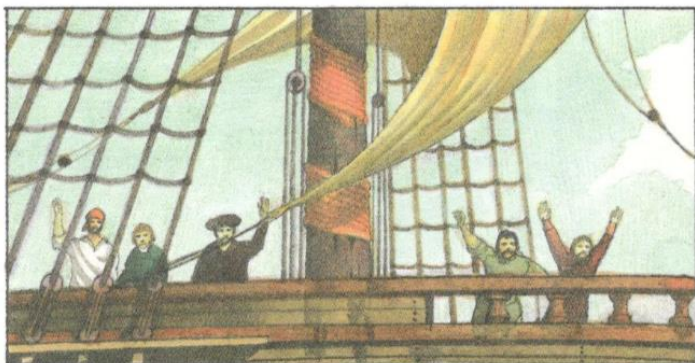
Námorníci chceli Serrana zachrániť, ale Carvalho, Serranov švager, ich od toho odradil. Z dvestošesťdesiatich piatich mužov zostalo stoosem. Bolo to primálo na tri lode, preto poškodenú loď Concepción spálili.



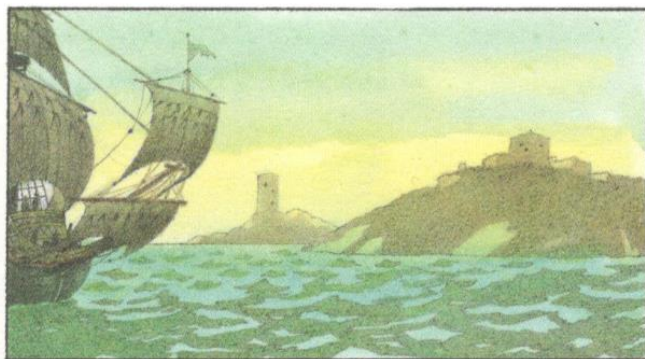
V plavbe pokračovali na ostrov Borneo, kde začali moreplavci obchodovať. Prijali aj pozvanie kráľa ostrova na hostinu. No ani tu ich priateľstvo netrvalo dlho.



8. novembra 1521 doplávali do cieľa, na ostrovy korenia Moluky. Prežili tam šťastné dni leňo-šenia, kým neboli plavidlá vrchovato naložené korením. 18. decembra sa vydali domov.



Vyplávala však iba Victoria. Druhú loď, Trinidad, museli opraviť. Victoria, ktorú viedol Juan Sebastián El Cano, sa blížila k brehom Španielska.



Po ceste Indickým oceánom, okolo mysu Dobrej nádeje, s dvadsiatimi námorníkmi na palube sa Victoria objavila v Seville ako prvá loď, ktorá oboplávala svet.